Thalictrum minus

Nomenclatuur/etymologie

De wetenschappelijke naam *Thalictrum minus* L. werd in 1753 gepubliceerd door Carl Linnaeus. De geslachtsnaam *Thalictrum* is waarschijnlijk afgeleid van het Griekse *thallein* (groen worden) en *ictar* (snel), verwijzend naar de snelle groei van de soorten. De soortsaanduiding *minus* is Latijn voor 'kleiner' of 'minder' en verwijst naar het feit dat deze soort doorgaans kleiner en minder opzichtig is dan verwante soorten zoals *Thalictrum majus* of *Thalictrum flavum*. De Nederlandse naam is Kleine ruit.

Foto: Harrie de Vries

Taxonomie

De taxonomische indeling van *Thalictrum minus* is als volgt:

- Rijk: Plantae (Planten)
- Orde: Ranunculales
- Familie: Ranunculaceae (Ranonkelfamilie)
- Geslacht: *Thalictrum* L.
- Soort: *Thalictrum minus* L.

Synoniemen

Thalictrum minus is een zeer variabele soort, wat heeft geleid tot een lange lijst van synoniemen, vaak op het niveau van ondersoort of variëteit die inmiddels als synoniem worden beschouwd voor de hoofdsoort of een geaccepteerde ondersoort. Enkele voorbeelden van synoniemen zijn: *Thalictrum abortivum* Jord., *Thalictrum acuminatum* Spreng., *Thalictrum agreste* Kar. & Kir., *Thalictrum elatum* Jacq., *Thalictrum flexuosum* Bernh., *Thalictrum montanum* Wallr., en *Thalictrum sylvaticum* W.D.J.Koch.

Variëteiten en cultivars

Thalictrum minus is een complex van variabele vormen die in veel ondersoorten worden verdeeld, wat het lastig maakt om een uitputtende lijst te geven. Enkele geaccepteerde ondersoorten, veelal gebaseerd op geografische variatie of morfologie, zijn:

- *Thalictrum minus* subsp. *minus*
- *Thalictrum minus* subsp. *afrum* (Eckl. & Zeyh.) Hand.
- *Thalictrum minus* subsp. *carpaticum* (B. Kotula) Osvač.
- *Thalictrum minus* subsp. *elatum* (Jacq.) Stoj. & Stef.
- *Thalictrum minus* subsp. *majus* (Crantz) Hook. f. (ondanks de naam vaak nog bij *T. minus* gerekend, maar soms ook als aparte soort gezien)
- *Thalictrum minus* subsp. *saxatile* Gaudin
- Thalictrum minus var. hypoleucum (Siebold & Zucc.) Miq.

Een bekende cultivar of variëteitsnaam die in de handel wordt gebruikt, is Thalictrum minus 'Adiantifolium'.

Familie

De plant behoort tot de Ranunculaceae, de Ranonkelfamilie. Dit is een grote familie van tweezaadlobbige planten die voornamelijk kruidachtige soorten omvat, zoals boterbloemen en akelei.

Hoogte

De hoogte van *Thalictrum minus* is zeer variabel, variërend van 30 centimeter tot 120 centimeter, afhankelijk van de ondersoort en de groeiomstandigheden. De meeste inheemse vormen in Europa bereiken een hoogte tussen de 70 en 100 centimeter.

Bloemkleur

De bloemen hebben geen opvallende kroonbladeren. De sierwaarde wordt bepaald door de talrijke, lange meeldraden, die zorgen voor een luchtige 'wolk' van geelgroene tot geelachtige kleur. De bloemen hangen meestal voorover.

Bladkleur

Het blad is grijsgroen tot frisgroen, zeer fijn verdeeld (drie- tot viermaal geveerd), en doet denken aan dat van de akelei of het venushaar (*Adiantum*), vandaar de naam van de variëteit 'Adiantifolium'. Het blad blijft vaak lang fris en is ook een belangrijk decoratief element van de plant.

Bloeiperiode

De hoofdbloei van *Thalictrum minus* valt in de vroege en middenzomer, meestal van juni tot juli, soms al vanaf mei.

Standplaats

Thalictrum minus gedijt op diverse standplaatsen, van volle zon tot halfschaduw. Het verkiest een voedzame, humusrijke en bij voorkeur kalkrijke grond die vochthoudend, maar ook goed doorlatend is. In de natuur wordt het vaak aangetroffen op duinhellingen, in lichte bossen, langs beekoevers en op kalkgraslanden.

Herkomst

De plant heeft een zeer breed verspreidingsgebied en is inheems in een groot deel van gematigd Eurazië, van Europa tot in het Verre Oosten (Siberië, Japan en China), en strekt zich uit tot Noordwest-Afrika, Jemen en Ethiopië. In Nederland is het een inheemse, zij het zeldzame, soort die vooral in de duinen en langs de grote rivieren voorkomt.

Soort gewas

Het is een overblijvende, kruidachtige vaste plant (*Hemikryptofyt*), die elke winter bovengronds afsterft en in het voorjaar opnieuw uitloopt. Het groeit luchtig vertakt en opgaand.

Vermeerderingswijze

De plant kan worden vermeerderd door zaad. Daarnaast kan men grotere pollen in het vroege voorjaar of najaar delen. Het is geen woekeraar en vormt nette pollen.

Klimaatzone

Thalictrum minus is zeer goed winterhard en wordt ingedeeld in USDA Hardheidszone 5 (-29 °C tot -23 °C), wat betekent dat het de meeste Europese winters zonder problemen kan doorstaan.

Insecten

Thalictrum minus wordt beschouwd als een insectenlokkende plant. Hoewel de bloemen relatief onopvallend zijn, zijn ze rijk aan meeldraden en trekken ze bijen en andere bestuivers aan.

Bronvermelding

https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:714633-1

https://luontoportti.com/no/t/1891

https://www.wilde-planten.nl/kleineruit.htm

https://yarinde.nl/products/kleine-ruit-thalictrum-minus-adiantifolium

https://appeltern.nl/nl/tuinadvies/plantenencyclopedie/thalictrum_minus_kleine_ruit/

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/etymologie	Benoemd door Linnaeus (1753); *Thalictrum* (snelle groei), *minus* (kleiner). Nederlandse naam: Kleine ruit.
Taxonomie	Familie: Ranunculaceae, Geslacht: *Thalictrum*, Soort: *T. minus*.
Synoniemen	*Chamaedrys flava*, *T. acuminatum*, *T. elatum*, *T. flexuosum*, *T. montanum*, *T. sylvaticum*, etc.
Variëteiten en cultivars	*T. minus* subsp. *minus*, *T. minus* subsp. *majus*, *T. minus* var. *hypoleucum*; cultivar: 'Adiantifolium'.
Familie	Ranunculaceae (Ranonkelfamilie).
Hoogte	30-120 cm (meestal 70-100 cm).
Bloemkleur	Geelgroen tot geelachtig (door meeldraden), wolkachtig.
Bladkleur	Grijsgroen tot frisgroen, zeer fijn geveerd (ruitvormig).
Bloeiperiode	Mei tot juli (zomer).
Standplaats	Zon tot halfschaduw, voedzame, vochthoudende, goed doorlatende grond.
Herkomst	Gematigd Eurazië, Noordwest-Afrika. Inheems in delen van Nederland.
Soort gewas	Overblijvende, kruidachtige vaste plant (Hemikryptofyt), luchtig vertakt.
Vermeerderingswijze	Zaad, delen van pollen.
Klimaatzone	USDA Hardheidszone 5.
Insecten	Trekt bijen en andere bestuivers aan.